

**Slovenská asociácia učiteľov
slovenčiny
Kadnárova 4
831 52 Bratislava**

VÁŠ LIST/ZO DŇA
27. 04. 2015

NAŠE ČÍSLO
280/2015

VYBAVUJE/LINKA
RNDr. Miroslav Repovský
☎ +421-2-68 26 03 05
miroslav.repovsky@nucem.sk

BRATISLAVA
05. 05. 2015

Vec: Odpoveď na pripomienky k Testovaniu 9-2015

Vážený pán predseda Rady SAUS, vážení členovia Slovenskej asociácie učiteľov slovenčiny,
ceníme si Váš aktívny prístup a snahu konštruktívne sa podieľať na vylepšovaní procesu testovania a úpravy štruktúry testov Testovania 9.

Dovoľte nám, aby sme zaujali stanovisko k pripomienkam SAUS k tohtoročnému testu zo slovenského jazyka a literatúry T9-2015.

Pripomienka: Test bol zameraný predovšetkým na čítanie s porozumením. Úlohy na overovanie čitateľskej gramotnosti boli výrazne v nepomere k obsahu vyučovania SJL na ISCED 2.

Stanovisko NÚCEM: ŠVP pre vzdelávací stupeň ISCED 2 kladie do popredia čítanie s porozumením, citujeme: „Zdôrazňujeme preto chápanie jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi, čo by sa vo vyučovaní jazyka malo premietnuť do zámerného preferovania rozvoja komunikatívnych kompetencií, ktoré budú istým teoretickým i praktickým východiskom ich ďalšieho rozvíjania v ostatných vyučovacích predmetoch s ohľadom na ich špecifické potreby.“ A na inom mieste: „Najväčší akcent sa pritom kladie na vlastnú tvorbu jazykových prejavov, prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť, schopnosť argumentovať a pod.“ (<http://www.statpedu.sk/sk/Statny-vzdelavaci-program/Statny-vzdelavaci-program-pre-2-stupen-zakladnych-skol-ISCED-2/Jazyk-a-komunikacia.alej>)

Úlohy, ktoré overujú čítanie s porozumením, sú súčasťou testovania aj v iných európskych krajinách a sú dôležitou súčasťou testov medzinárodných štúdií PISA a PIRLS. Výsledky týchto testov na Slovensku opakovane potvrdzujú, že je potrebné venovať sa viac čitateľským zručnostiam. Schopnosť čítať s porozumením je kľúčová kompetencia, ktorá ovplyvňuje, až limituje úroveň a možnosti ďalšieho vzdelávania žiakov i dospelých a možnosť ich uplatnenia sa v spoločnosti. Súhlasíme s názorom, že čítaniu s porozumením by mohol byť venovaný aj samostatný test, v tom prípade by sa tejto kompetencii mohol venovať oveľa menší priestor v testoch Testovania 9. Zároveň však táto kompetencia je súčasťou vyučovania slovenského jazyka a literatúry (SJL), a preto je namieste ju testovať aj v rámci

testu zo SJL. Snahou autorov testu je, aby v ňom boli zastúpené všetky oblasti SJL – jazyk, literatúra a čítanie s porozumením. V teste zo SJL bolo z 25 úloh 9 úloh z jazyka, 7 úloh z literatúry a 9 úloh bolo zameraných na čítanie s porozumením, čo predstavuje 36 % z celkového počtu úloh. Z nášho pohľadu bol test vyvážený, avšak na základe odbornej diskusie s tvorcami testov zvážime možnosť úpravy zastúpenia jednotlivých oblastí SJL.

Pripomienka: T9 malo iba jednu úlohu zameranú na pravopis.

Stanovisko NÚCEM: Akceptujeme požiadavku klásť väčší dôraz na pravopis, súhlasíme s tým, že úroveň pravopisu žiakov ZŠ je nízka. Usilujeme sa o to, aby v T9 boli zastúpené všetky oblasti slovenského jazyka. Je však veľmi zložité do 25 úloh zakomponovať celý obsah učiva.

Pripomienka: Štandardný test by mal obsahovať aj otvorené úlohy najmä z dôvodu zvýšenia objektívnosti administrácie testu.

Stanovisko NÚCEM: Súhlasíme s tým, že otvorené úlohy zvyšujú objektívnosť testu, ale na druhej strane táto zmena by vyvolala potrebu zriadenia hodnotiacich centier na realizáciu hodnotenia úloh s krátkou odpoveďou, a tým navýšenie finančnej náročnosti testovania. Preto v súčasnosti nie je možné pristúpiť k Vami navrhovanej zmene.

Pripomienka: Opakovane požadujeme pre zvýšenie reliability testov a pre odstránenie nežiaducej selekcie, ktorá skresľuje výsledky základných škôl, aby Testovaním 9 prechádzali aj žiaci päťročných i osemročných gymnázií.

Stanovisko NÚCEM: Súhlasíme s tým, aby Testovanie 9 realizovali aj žiaci päťročných a osemročných gymnázií. Zatiaľ nám v tom bráni legislatíva, presnejšie § 155, odsek 1 školského zákona v platnom znení: „Externé testovanie žiakov základnej školy sa uskutočňuje za účelom celoslovenského zisťovania úrovne výchovno-vzdelávacích výsledkov žiakov základných škôl v jednotlivých vyučovacích predmetoch.“ Opakovane však návrh na rozšírenie Testovania 9 aj na žiakov 5- a 8-ročných gymnázií predkladáme MŠVVaŠ SR.

Pripomienka: Naďalej podporujeme myšlienku realizovať Testovanie 9 na pôde stredných škôl, aby sa zvýšila objektívnosť procesu administrácie testov.

Stanovisko NÚCEM: S vašou požiadavkou súhlasíme a v rámci odbornej skupiny MŠVVaŠ SR sa tento problém rieši.

Pripomienka: V prípade, že T9 nahradí prijímacie skúšky, odporúčame zvýšiť úroveň obťažnosti testov, keďže sa nedomnievame, že test v súčasnej podobe rozlišuje žiakov s predpokladom na gymnaziálne alebo odborné štúdium.

Stanovisko NÚCEM: Testy, ktoré tvoríme, sú rozlišovacie testy. Znamená to, že ich úlohou je rozlíšiť žiakov na základe ich výkonu v teste a určiť poradie žiaka – percentil. Preto nevyhnutne zaradujeme do testov aj obťažnejšie úlohy, čo sa však nie vždy stretáva s kladnou odozvou zo strany vyučujúcich, odbornej i laickej verejnosti. Môže to pravdepodobne súvisieť aj s tým, na čo upozorňujete v ďalšej časti listu – obava učiteľov z výsledkov testovania, nerešpektovanie výsledkov zo strany riaditeľov vzhľadom na vedomostnú úroveň žiakov a posudzovanie školy na základe výsledkov testovania. Na

stretnutiach s riaditeľmi škôl a zriaďovateľmi neustále zdôrazňujeme, že výsledky testovania nemajú slúžiť na posudzovanie a porovnávanie škôl ako jediné kritérium.

Pripomienka: Testovanie 9 – test 1078 – SJL

Naše stanovisko k úlohe č. 1: Pojem motív je súčasťou ŠVP (str. 14, 24, 42, 56, 79, 89, 135).

Naše stanovisko k úlohe č. 7: Interpretácia lyrického textu je náročná, žiaci musia pozorne vnímať umelecký text, vychádzať z neho pri riešení úloh. Jednotlivé možnosti sa opierali o vyjadrenia básnika.

A. *S priateľmi máme spoločné záujmy.*

V básni tomu zodpovedá verš *A spája nás šanca dať gól*. Nemusí to znamenať, že všetci hráme futbal, ale obrazné vyjadrenie poukazuje na to, že *za bránou škôl* máme nejaké spoločné záujmy, ktoré nás spájajú. Dostatočným navedením k prívlastku **spoločné** by malo byť spojenie **spája nás** – teda máme niečo spoločné – môžeme interpretovať aj ďalej – vôňa tried, za bránou škôl – teda spoločné spájanie vo voľnom čase – za bránou školy – teda záujmy, záľuby.

C. *Najlepších priateľov nikdy nestratíš.*

V básni sa nikde **nehovorí o najlepších** priateľoch a opierame sa o verše *S tebou vždy pôjdu, kým budeš vedieť s nimi ísť*. Ak nebudeme „vedieť“ s nimi ísť, čo treba, samozrejme, brať aj obrazne, tak priateľstvo sa môže skončiť (keď už s nimi nebudeš vedieť ísť – vtedy ich stratíš). Táto možnosť teda z textu **nevyplýva**.

Spojenie *najlepší priatelia* **nemožno považovať z hľadiska interpretácie a hodnotenia ukážky za rovnocenné** so spojením *spája nás šanca dať gól*, pretože *najlepší priatelia* sú priamym pomenovaním a *spája nás šanca dať gól* je nepriame pomenovanie – metafora.

Naše stanovisko k úlohe č. 10: Úloha bola rozhodnutím ministra školstva Juraja Draxlera anulovaná.

Vážený členovia Slovenskej asociácie učiteľov slovenčiny, ďakujeme Vám za Vaše pripomienky, námety a podnety k Testovaniu 9 zo slovenského jazyka a literatúry a tešíme sa na ďalšiu spoluprácu.

S pozdravom

Národný ústav
certifikovaných meraní vzdelávania
-1-

PaedDr. Ivana Pichaničová, PhD.
zastupujúca riaditeľka

Na vedomie:
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, Sekcia regionálneho školstva
Štátny pedagogický ústav